

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

Dena in Shekhem: Reassessing the Tragic Events in Beresheet 34

Rav Yitzchak Etshalom – rebyitz@gmail.com

(1) בראשית לא

(ג) ויאמר ה' אלי-יעקב שוב אל-ארץ אבותיך ולמולדתך ואהיה עמך: ... (ג) אנכי האל בית-אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא מן-הארץ הזאת ושוב אל-ארץ מולדתך: ... (ז) ויקם יעקב וישא את-בניו ואת-נשיו על-הגמלים: (יח) וינהיג את-כל-מקנהו ואת-כל-דבשו אשר רכש מקנהו קנינו אשר רכש בפדן ארם לבוא אל- יצחק אביו ארצה פנען:

(2) בראשית לג:ח-לד:לא

ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען בבאן מפדן ארם ויחו את-פני העיר: (יט) ויקו את-חלקת השדה אשר נטה-שם אהלו מיד בני-חמור אבי שכם במאה קשיטה: (כ) ויעב-שם מזבח ויקרא-לו אל אלהי ישראל: (א) ותצא דינה בת-לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ: (ב) וירא אתה שכם בן-חמור החוי נשיא הארץ ויקח אתה וישכב אתה ויענך: (ג) ותדבק נפשו בדינה בת-יעקב ויאהב את-הנער וידבר על-לב הנער: (ד) ויאמר שכם אל-חמור אביו לאמר קח-לי את-הילדה הזאת לאשה: (ה) ויעקב שמע כי טמא את-דינה בתו ובניו היו את-מקנהו בשדה והחרש יעקב עד-באס: (ו) ויצא חמור אבי-שכם אל-יעקב לדבר אתו: (ז) ובני יעקב באו מן-השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחד להם מאד כי-נבלה עשה בישראל לשכב את-בת-יעקב וכן לא יעשה: (ח) וידבר חמור אתם לאמר שכם בני חשקה נפשו בבתכם תנו נא אתה לו לאשה: (ט) והתחתנו אתנו בנתיכם ותתנו לנו ואת-בנותינו תקחו לכם: (י) ואתנו תשבו והארץ תהיה לפניכם שבו וסחרוה והאחוזה בה: (יא) ויאמר שכם אל-אביה ואל-אחיה אמצא-חן בעיניכם ואשר תאמרו אלי אתן: (יב) הרבו עלי מאד מהר ומתן ואתנה באשר תאמרו אלי ותנו-לי את-הנער לאשה: (יג) ויענו בני-יעקב את-שכם ואת-חמור אביו **במרמה** וידברו אשר טמא את דינה אחתם: (יד) ויאמרו אליהם לא נוכל לעשות הדבר הזה לתת את-אחותנו לאיש אשר-לו ערלה כי-חרפה הוא לנו: (טו) אך-בזאת נאות לכם אם תהיו כמנו להמול לכם כל-זכר: (טז) ונתנו את-בנותינו לכם ואת-בנותיכם נקח-לנו וישבנו אתכם והיינו לעם אחד: (יז) ואם-לא תשמעו אלינו להמול ולקחנו את-בתנו והלכנו: (יח) ויטבו דבריכם בעיני חמור ובעיני שכם בן-חמור: (יט) ולא-אחר הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת-יעקב והוא נכבד מכל בית אביו: (כ) ויבא חמור ושכם בנו אל-שער עירם וידברו אל-אנשי עירם לאמר: (כא) האנשים האלה שלמים הם אתנו וישבו בארץ ויסחרו אתה והארץ הנח רחבת-ידיים לפניכם את-בנותם נקח-לנו לנשים ואת-בנותינו נתן להם: (כב) אך-בזאת יאתו לנו האנשים לשבת אתנו להיות לעם אחד בהמול לנו כל-זכר כאשר הם נמלים: (כג) מקנהם וקנינם וכל-בהמתם הלא לנו הם אך נאותה להם וישבו אתנו: (כד) וישמעו אל-חמור ואל-שכם בנו כל-יצאי שער עירו וימלו כל-זכר כל-יצאי שער עירו: (כה) ויהי ביום השלישי בהיותם פאבים ויקחו שני-בני-יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חר-בו ויבאו על-העיר בטח ויהרגו כל-זכר: (כו) ואת-חמור ואת-שכם בנו הרגו לפי-חרב ויקחו את-דינה מבית שכם ויצאו: (כז) בני יעקב באו על-החללים ויבזו העיר אשר טמאו אחותם: (כח) את-צאנם ואת-בקרם ואת-חמריהם ואת-אשר-בעיר ואת-אשר בשדה לקחו: (כט) ואת-כל-חילם ואת-כל-טפם ואת-נשיהם שבו ויבזו ואת כל-אשר בבית: (ל) ויאמר יעקב אל-שמעון ואל-לוי עכרתם אתי להבאישני בישוב הארץ בפנעני ובפרזי ואני מתי מספר ונאספו עלי והפוני ונשמדתי אני וביתי: (לא) ויאמרו הכוזב יעשה את-אחותנו:

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ב

Questions:

- 1) What was **יעקב**'s plan upon return to the Land? Why did he buy land outside of **שכם**? Why didn't he go directly to אל – or to חברון?
- 2) What was **יעקב**'s rebuke of **ולוי שמעון** aimed at? Was it a tactical disagreement? A strategic dispute? Or something bigger?
- 3) How much of the brothers' **מרמה** was known to **יעקב**?

(3) שמואל ב יג:א-טו

(יא) ותגש אליו לאכל ויחזק ביה ויאמר לה בואי שכבי עמי אחותי: (יב) ותאמר לו אל-אחי אל-תענני כי לא-יעשה בן בישראל אל-תעשה את-הנבלה הזאת: (יג) ואני אנה אוליך את-חרפתי ואתה תהיה כאחד הנבלים בישראל ועתה דבר-נא אל-המלך כי לא ימנעני ממך: (יד) ולא אבה לשמוע בקולה ויחזק ממנה ויענה וישכב אתה: (טו) וישנאה אמנון שנאה גדולה מאד כי גדולה השנאה אשר שנאה מאהבה אשר אהבה ויאמר-לה אמנון קומי לכי:

(4) דברים כד:א

כִּי־יָקַח איש אשה ובגילה והיה אם-לא תמצאתן בעיניו פי-מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר פריית ונתן בידיה ושלחה מביתו:

(5) במדבר כז:יח

וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה קח-לךְ אֶת־יהושֻׁעַ בֶּן־נוּן אִישׁ אֲשֶׁר־רוּחַ בּוֹ וְסָמַכְתָּ אֶת־יָדְךָ עָלָיו: קח לך – קח – קחנו בדברים: אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום. דש"י

(6) ויקרא טו:יח

וַאֲשֶׁה אֲשֶׁר **יִשְׁכַּב** אִישׁ אִתָּהּ שְׁכַבְתָּ־זָרַע וְרָחַצוּ בַמַּיִם וְטָמְאוּ עַד־הָעֶרֶב:

(7) דברים כב:כג-כו

(כג) כִּי יְהִיֶּה נַעַר בְּתוֹלָה מֵאֲרֻשָׁה לְאִישׁ וּמִצָּאָה אִישׁ בַּעִיר וְשָׁכַב עִמָּה: (כד) וְהוֹצֵאתָם אֶת־שְׁנֵיהֶם אֶל־שַׁעַר הָעִיר הַהוּא וְסָלַתָם אֹתָם בְּאֲבָנִים וּמָתוּ אֶת־הַנַּעַר עַל־דְּבַר אֲשֶׁר לֹא־צִעֲקָה בְּעִיר וְאֶת־הָאִישׁ עַל־דְּבַר חֲסֵר־עֵנָה אֶת־אִשְׁתּוֹ רָעוּהוּ וּבִעֲרַת הָרַע מִקֶּרֶבְךָ: (כה) וְאִם־בִּשְׂדֵה יִמְצָא הָאִישׁ אֶת־הַנַּעַר הַמֵּאֲרֻשָׁה וְהִזְזִיקָ־בָהּ הָאִישׁ וְשָׁכַב עִמָּהּ וּמָת הָאִישׁ אֲשֶׁר־שָׁכַב עִמָּהּ לְבָדוּ: (כו) וְלַנַּעַר לֹא־תַעֲשֶׂה דָבָר אֵין לַנַּעַר חֲטָא מוֹת כִּי כֹאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל־רֵעֵהוּ וְרָצַחוּ נָפֶשׁ בֶּן הַדָּבָר הַזֶּה:

(8) בראשית לא:ג

חֲסִי־תַעֲנֶנָּה אֶת־בְּנֵי וְאִם־תִּקַּח נָשִׁים עַל־בְּנֵי אֵין אִישׁ עִמָּנוּ רֵאָה אֱלֹהִים עַד בִּינֵי וּבִינְךָ:

(9) שמות כא:י

אִם־אֲחֵרֶת יִקַּח־לוֹ שְׂאֵרָה כְּסוּתָהּ וְעַנְתָּהּ לֹא יִגְרַע: (10) יומא עז ע"א-ע"ב

תשמיש המטה דאיקרי ענוי מנא לן דכתיב אם תעננה את בנותי...אם תענה מתשמיש

(11) בראשית כז:לה, מ

וַיֹּאמֶר בָּא אֲחִיךָ **בְּמִרְמָה** וַיִּקַּח בְּרִכְתְּךָ...וְעַל־חֲרָבְךָ תְּחַלֶּה וְאֶת־אֲחִיךָ תַעֲבֹד וְהָיָה כְּאֲשֶׁר תִּרְיֵד וּפְרָקְתָּ עָלָיו מַעַל צוּאֲרֶךְ:

(12) בראשית כט:כה-כו

(כה) וַיְהִי בְּפָקֶד וְהִנֵּה־הוּא לֵאמֹר אֶל־לְבָן מֵה־זֹּאת עֲשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְּרַחֵל עִבְדָּתִי עָמְךָ וְלָמָּה **רְמִיתָנִי**: (כו) וַיֹּאמֶר לְבָן לֹא־יַעֲשֶׂה בֶן בְּמִקוּמָנוּ לְתַת הַצְעִירָה לַפְנֵי הַבְּכִירָה:

(13) בראשית מט:ה-ז

(ה) **שְׂמֻעוֹן וְלוֹי אַחִים כְּלֵי חָמָס מְכַרְתִּיהֶם**: (ו) בְּסֹדֶם אֶל־תִּבְא נַפְשֵׁי בְקֹהֶלֶם אֶל־תִּתַּד כְּבָדִי כִּי כֹאֲפֶס הָרְגוּ אִישׁ וּבְרִיזְנִים עָקְרוּ־שׁוֹר: (ז) אָרוּר אָפֶס כִּי עָז וְעִבְרָתָם כִּי קִשְׁתָּהּ אַחֲלִקְם **בִּיעֲקֹב וּבִישָׂרָאֵל**: